

Med fløjten i den gale hals

Af Christian S. Nissen

Da jeg for tre år siden i en bog offentliggjorde en fire år gammel e-mail, hvori en tidligere kulturminister over for bestyrelsesformanden i Danmarks Radio fra et ministermøde refererede regeringens utilfredshed med DR's dækning af krigen i Irak, fik jeg to meget forskellige reaktioner. Tidligere kolleger og gode venner i centraladministrationen rystede på hovedet og påpegede, at jeg havde forbrudt mig mod en grundlæggende norm. Den mail skulle aldrig have været offentliggjort men fulgt mig i graven.

Fra tidligere kolleger og gode venner i medieverdenen blev jeg også mødt med hovedrysten og forargelse. Det var for galt, at jeg havde siddet på mailen i så mange år. Jeg burde, straks da jeg fik den fra bestyrelsesformanden, have offentliggjort den.

Disse to diametralt modsatte reaktioner illustrerer meget godt de forskellige værdisæt i henholdsvis ministerierne og i pressen. "Whistlebloweri" går bare ikke i det politisk-administrative miljø – især ikke, hvis det kommer fra cirklerne omkring ministrene. Man kan svinge ytringsfrihedens faner nok så højt, men lækager er som en virus, der sætter sig på beslutningsgange og underminerer tillid og fortrolighed. Omvendt er det lige så let at forstå, at pressens adgang til fortrolige oplysninger er helt afgørende for dens muligheder for at agere vagthund og fange beslutningstagerne, når de en gang imellem overtræder grænserne for lovlig ageren.

Her er virkelig tale om inkommensurable størrelser, som de senere års mange forsøg på at skabe et regelsæt for ikke har kunnet skrive sig ud af. Derfor må vi leve med en gråzone, hvis udstrækning bestemmes af spændvidden mellem aktørernes retsopfattelse, sunde fornuft og civilcourage. Og det har vi her i landet faktisk kunnet i mange år med et rimeligt godt resultat.

Men det er som om gråzonen på det seneste er blevet bredere og sværere at navigere i. "Jægerbogssagen", "den hemmelige lydfil" og sagen om den påståede ordre til at slette e-mails om de private sygehustakster er blot nogle enkelte eksempler på, at trængslen i gråzonen er blevet større. Og at de, der befolker den, nu ikke længere alene er "den lille embedsmand", der med risiko for at miste sit job eller at blive forvist til mere ydmyge positioner prøver at få kastet offentligt lys på mørklagte fejltrin. Dem er der ganske vist også kommet flere af, men noget tyder på, at de har fået følge af to helt nye kategorier af whistleblowers.

Den ene er dem, der i tjenstligt ærinde – hvad enten det er på egen hånd eller lige frem med højere autorisation – lader oplysninger sive som misinformerende "damage control" eller vejsidebomber til anbringelse i modstandernes lejr. Den anden kategori er mediernes egne folk,

der afslører hinandens kilder og er begyndt at udvide deres hidtidige medie platforme med mere eller mindre frit flyvende USB-sticks indeholdende diverse tekst-, billed- og lydfile.

Det er blevet meget svært at orientere sig i dette morads, hvor hverken lovgivning, almindelig god sædvane eller moralske normer længere synes at række til. Det må være en af forklaringerne på, at der i begge hovedleje nu opføres en ejendommelig stepdans med hidtil usete trin. På Slotsholmen vælter man sig rundt i den ene stinkadosa efter den anden, hvor hver yderligere bestræbelse på at holde låget hermetisk lukket fra uvildige undersøgelser blot breder de slemme lugte længere ud.

Og i medieverdenen står det ikke meget bedre til. Her bliver sprængfarlige nyheder låst inde i bankbokse og deres journalistiske ophavsmænd sendt på afspadsring eller frivillig fratrædelse.